

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. IV. An Iudex possit ferre sententia[m] secundum opinionem minus
probabilem pro eo, qui possidet?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

CAPVT IV.

*An Iudex possit ferre sententiam
secundum opinionem minus
probabilem pro eo, qui
possidet?*

SYMMARIUM.

Modus dicendi Filguera proponitur. n.

32.

Improprie dicitur, quod ratione possessionis possit Iudex sequi minus probabilem. num 33.

Articulus proprietatis, & articulus possessionis sunt diversi. n. 34.

Alia est possessio facti, & alia iuris. Et quid utraque sit? n. 35. & 36.

Qui habet ius retinendi ratione possessionis legitima, non potest esse probabile, quod ille debeat restituere ratione proprietatis probabilis. n. 37.

Quomodo in articulo proprietatis debet Iudex decernere secundum ius probabilius? n. 38.

Quomodo, probata legitima possessione, non possit Iudex decernere secundum opinionem probabiliorum de proprietate. n. 39.

Quid debeat facere Iudex, cum possessio est probabiliter legitima? n. 40.

Filguer 32. **F**ilguera in expositione huius secunda propositionis §. Si autem, docet posse Iudicem sequi opinionem minus probabilem in hoc casu, in hæc verba: [Si autem pars habeat pro se opinionem probabiliorum, & altera tantum probabilem simul cum possessione legitima, tenetur Iudex sententiam ferre in favorem partis possidentis. Nam hoc non est iudicare iuxta opinionem probabilem, probabiliori relicta, eo quod excessus, quem habet opinio probabilior respectu probabilis, confunditur, &

absorvetur per legitimam possessionem, quæ quidē est maximæ considerationis, quia semper est melior possidentis conditio.] Et subiungit varios textus pro ea assertionē. Et quidem de re non dissentio; sed modum explicandi non sequor.

33. Melius ergo explicari existimo, si dicatur, si Petrus coram Iudice sistitur, ut restituat hæreditatem, & ipse plene probet possessionem legitimam hæreditatis, non posse Iudicem spoliare illum hæreditate propter opinionem probabilem de proprietate Ioannis, etiam si ea opinio sit magis probabilis; sed debere manutene Petrum in sua possessione: quia ius possessionis, tamquā ius certum retinendi, non potest infringi sola probabilitate proprietatis Ioannis. Et ideo Iudex in hoc casu non solum non procederet iuxta opinionem minus probabilem, neque solum secundum probabiliorum, sed secundum opinionem omnino certam de iure, quod habet Petrus ratione possessionis legitimæ, ne spoliatur.

34. De hac materia late egi in 1. part. Crif. Theol. disp. 16. cap. 8. Et ex ibi dictis præmitto primo, esse duos articulos diversos in iudicio, articulum proprietatis, & articulum possessionis legitimæ. Nam articulus proprietatis est circa dominium rei, aut quasi dominium, quod distingui à possessione evidens est; cum plerumque reperiat in subiecto dominium, absque possessione, & è converso.

35. Præmitto secundo, possessionem aliam esse facti, & aliam iuris. Possessio facti est ipsa rei apprehensio, qua ratione fur dicitur possidere rem furto ablatam. Possessio iuris definitur à Iurisprudentibus esse *ius insistendi rei non prohibita possideri*: diciturque possessio legitima, quia leges statuerunt aliqua requisita, quibus vestita possessio dat possidenti ius retinendi.

36. Præmitto tertio, hoc ius re-

ti-

tinendi esse omnino certum, ut pote à legibus clare, & expresse constitutum, ut late ostendi ibidem art. 4. ex communi omnium, aut fere omnium doctorum, & argumentis moraliter demonstrativis.

37. Præmitto quarto, id, quod etiam docui ibid. art. 5., scilicet implicare contradictionem, quod cum Petrus habet ius certum retinendi rem ratione possessionis legitimæ, possit esse probabile, quod illam debet restituere Joanni ratione proprietatis, quæ probabiliter huic competit. Quia si certum est, quod potest retinere rem, est certo falsum, quod non potest illam retinere: ergo non potest esse probabile, quod debet restituere illam, sive quod idem est, quod non potest illam retinere: cum implicet contradictionem, quod eadem propositio sit certo falsa, & probabilis. Vide in loco citato hoc argumentum latius propositum, & multis confirmatum.

38. His præmissis, sit prima conclusio. Quando in iudicio versatur articulus proprietatis sine plena probatione possessionis legitimæ, potest, & debet Iudex rem decernere secundum opinionem probabiliorum de proprietate, & sine attentione ad possessionem. Pater: quia Iudex debet procedere iuxta allegata, & probata, cum ergo non sit probata possessio legitima, debet ius dicere eodem modo, ac si pro neutra parte esset possessio.

39. Sit secunda conclusio. Si una pars probaverit plene possessionem legitimam, & altera pars habeat solum proprietatem probabilem, aut probabiliorum, & uterque articulus versetur in eo iudicio, non potest Iudex ius dicere pro parte non possidente, quamvis habeat proprietatem probabiliorum. Ratio est: quia tunc Iudex debet ius dicere secundum sententiam certam: est enim certum, quod ille, qui

plene probavit possessionem legitimam, non potest spoliari propter opinionem probabilem de proprietate, ut constat ex præmissis 4. Si autem Iudex censuerit à principijs intrinsecis, proprietatem partis non possidentis esse certam, poterit, & debet ius dicere pro parte non possidente: quia contra proprietatem certam nulla prævalet alterius possessio.

40. Sit tertia conclusio. Si in iudicio controversatur uterque articulus possessionis, & proprietatis, & possessio sit solum probabiliter legitima, tunc potest, & debet Iudex ius dicere secundum opinionem probabiliorum de proprietate; nec tenetur stare præcise possessioni. Et quidem possessio legitima aliquando subsistit in sola probabilitate, vel quia deficit iuris adminiculum iuxta opinionem probabilem, vel quia est probabile, legem resistere possessioni. Iam vero patet conclusio. Quia ubi possessio non est omnino certa, & proprietatem alterius est probabilis, Iudex debet perpendere rationes utriusque articuli, & stare pro iure probabiliori.

41. An Autem satius sit incipere causam à possessione, an à proprietate, vide, quæ dixi in ea disp. 16. cap. 1. art. 6. à num 193.

CAPVT V.

An Iudex circa valorem Sacramenti debeat sequi opinionem minus probabilem, si illa sit tutior?

NON EGRET SYMMAR'IO.

42. **C**asus iste potest frequenter occurrere, in quo Iudex debeat ferre sententiam circa valorem Sa-